

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

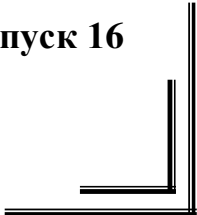

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 16

Рівне - 2022

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 16. 120 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 5 від 26 травня 2022 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Козенюк Маріанна, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Ямницький В. М., доктор психологічних наук, професор

У повсякденному житті студентській молоді постійно доводиться взаємодіяти з людьми, при чому часто головну роль у міжособистісній комунікації відіграє вміння розуміння емоцій, здатність усвідомлювати, приймати та управляти емоційними станами і почуттями, як власними, так і інших людей. Такі вміння та навички формуються протягом життя людини у спілкуванні та професійній діяльності й проявляються завдяки сформованій комунікативній компетентності, що є вмінням орієнтуватися в ситуаціях міжособистісної взаємодії, виходячи із власного чуттєвого досвіду та знань, здатністю ефективно взаємодіяти з іншими, при цьому розуміючи себе й оточуючих, враховувати зміни психічних станів, умов соціального середовища.

Мета публікації полягає в теоретичному аналізі проблеми комунікативної компетентності студентської молоді.

Комунікативна компетентність являється предметом дослідження багатьох сучасних науковців, зокрема особливості комунікативної компетентності як складові професійної підготовки майбутніх фахівців вивчалися Л. Гавриляк, Д. Івановим, І. Зимньою, К. Мітрофановим, О. Соколовим, А. Хуторським, В. Ягуповим та ін.

Загалом в науковій літературі поняття «компетентність» трактується у якості: специфічної здібності, завдяки якій уможлиблюється ефективне вирішення типових проблем і завдань, що виникають повсякденному житті (А.А. Бодальов); здатності актуально виконувати діяльність, щодо постійного оволодіння новою та оновлення знань, яка сприяє успішному розв'язанню професійних завдань в конкретних умовах (М.А. Чошовов); інтелектуально і особистісно обумовленого досвіду в соціально-професійній життєдіяльності людей, що базується на знаннях (І.А. Зимня); готовності на професійних засадах до виконання посадових та фахових обов'язків відповідно до сучасних світових стандартів та вимог (В.Г. Афанасьєв).

У психологічній науці поняття «комунікативної компетентності» визначається вмінням орієнтування в різних ситуаціях спілкування, яке детермінується знаннями та чуттєвим досвідом індивіда; здатністю до ефективною взаємодії з оточуючими, завдяки розумінню себе та оточуючих, із врахуванням змін у психічних станах, міжособистісних стосунках та в умовах соціального оточення.

Згідно аналізу досліджень з проблеми комунікативної компетентності І. Гуменною, такою компетентністю є «...сукупність знань про спілкування

в різноманітних умовах та з різними комунікантами, а також уміння їх ефективного застосування у конкретному спілкуванні в ролі адресанта і адресата...» [2]. Сформованість такої якості визначається володінням мовленнєвими вміннями й навичками, сукупністю знань щодо норм та правил ведення комунікації, які необхідні в процесі спілкування.

М. Галицькою в дослідженні складових комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти власно комунікативна компетентність розглядається як інтегральна якість особистості, що поєднує в собі аспекти загальної культури спілкування та її специфічних проявів в професійній діяльності [1].

Така інтегральна якість майбутніх фахівців, як зауважує науковиця, в своїй структурі має наступні визначальні компетенції та їх компоненти: 1). мовна компетенція – здатність передавати думки та обмінюватися ними в різних ситуаціях при взаємодії з іншими учасниками спілкування, правильно використовувати систему мовних і мовленнєвих норм, обирати комунікативну поведінку, що відповідає визначеній ситуації спілкування; 2). професійна компетенція - сукупність професійних знань, умінь, навичок, володіння спеціальними термінами, спосіб професійного мислення, розуміння майбутньої професійної діяльності; 3). стратегічна компетенція – здатність до використання вербальних та невербальних комунікативних стратегій в процесі обміну інформацією, компенсування нерозуміння чи незнання мовного коду; 4). соціальна компетенція – готовність до вступу у взаємодію, співпереживати, вміння орієнтування в ситуаціях соціальної комунікації [1].

Показниками сформованості комунікативної компетентності студентської молоді на основі засвоєння та розвитку знань вмінь, навичок, способів дій, з точки зору В. Погрібної є: глибокі професійні знання, володіння понятійно-категоріальним апаратом певної професії, відповідною системою термінів; знання етикету спілкування і вміння користуватися етикетними нормами в професійному спілкуванні; вміння пошуку, обрання, сприймання, аналізу та використання інформації профільного спрямування; володіння прийомами інтерактивного спілкування, здатністю миттєво відповідно реагувати на інформацію; володіння основами риторичних знань і вмінь; вміння швидкої та професійної оцінки комунікативної ситуації, прийняття рішень та планування комунікативних дій [3].

Список використаних джерел:

1. Галицька М. М. Складові комунікативної компетентності студентів вищих навчальних закладів *Освітологічний дискурс*. 2015. №2 (10). с.39-48.

2. Гуменна І. Р. Комунікативна компетентність як одна із складових професійної культури майбутніх лікарів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : Сер. : Педагогіка. Соціальна робота.* 2013. Вип. 29. С. 42–45.
3. Погрібна В.Л. Соціологія професіоналізму : монографія / В.Л.Погрібна. К.: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2008. 336 с.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ

Конончук Анастасія, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Стороже О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Найчутливіший етап для розвитку гармонійних соціальних відносин – є юнацький вік, він має такі вікові рамки 15-17р. (рання юність), 18-25р.(старший юнацький вік). На цьому віковому періоді людина починає міркувати і намагається знайти відповідь на різні екзистенційні питання, відбувається момент осмислення всіх процесів нашого життя, знаходження свого місця в цьому суспільстві та вибір професії. Саме в цей період юнаки стикаються з проблемою невизначеності, аби зрозуміти своє призначення, відбувається процес самопізнання та самоідентифікації. Домінуючий вид діяльності – навчання, яке істотно впливає на розвиток особистості студентів, допомагає визначитись із напрямком діяльності.

Юність у психологічній науці дослідили західні психологи: Е. Еріксон, Р. Бернс, Е. Кречмер, Е. Конрад, С. Холл, вони займалися питанням проблематики юнацького віку, в результаті досліджень вони відкрили та дослідили особливості самосвідомості, механізмів розвитку психіки та внутрішніх процесів. Такі українські вчені як: Р.В. Павелків, Т.В. Зайчикова, С.П. Дерев'янка, Г.М. Свідерська досліджували особливості психологічних процесів у юнацькому віці.

Мета публікації полягає у проведенні теоретичного аналізу літератури, для висвітлення психологічних особливостей розвитку юнацького віку, вивченні всіх явищ та процесів даного періоду, в чому проявляються труднощі, та що впливає на розвиток самосвідомості юнака.

Пізнання свого внутрішнього світу – це головний здобуток періоду юності. Для молодшої людини найціннішим є оточення яке дає можливість набути суб'єктивний досвід, центром якого є він сам. Маючи вміння заглиблюватись в себе, у свій внутрішній світ, досліджувати себе, юнак починає краще розуміти свої почуття, емоції, переживання. Разом з тим, вміння пізнавати себе, дозволяє знайти й приховані сторони свого «Я», проаналізувати причину своєї тривожності, невдач. В цей період

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психосоціальна допомога в умовах кризи	4
Бабак К. Роль прив'язаності у сприйманні романтичних взаємин чоловіками та жінками.....	6
Главінська О. Особливості психологічного супроводу призovníків строкової служби.....	8
Романюк В. Механізм боротьби або втечі як модель поведінки: психофізіологічні та клінічні аспекти.....	9
Рудюк О. Ціннісні пріоритети суб'єктів освітнього процесу у вищій школі.....	13
Савуляк В., Камінський А., Чичук Ю. Використання групового фокусованого інтерв'ю при підготовці соціальних проєктів для внутрішньо переміщених осіб.....	16
Савуляк В., Курята Н., Бабак А. Порівняльний аналіз ефективності кількісних і якісних методів соціально-психологічних досліджень	20
Андрійчук М. Особистісно-професійне самовизначення у ранній юності	25
Апостол М. Основні напрямки вивчення самореалізації особистості у психологічній науці.....	27
Бабак А. Психологічні чинники виникнення інтернет-адикції в підлітковому віці	30
Байдак В. Волонтерська діяльність студентської молоді	33
Балаушко О. Психологічні особливості виникнення шкільної дезаптації у дітей молодшого шкільного віку.....	34
Вінярська М. Особистісне самовизначення студентів у освітньому процесі.....	36
Воробей О. Психологічні особливості дітей підліткового віку та їх урахування в педагогічному процесі	39
Гамчук М. Психокорекційна робота з батьками, які виховують дітей з особливими потребами.....	42
Грицюк К. Психологічні особливості подолання тривожності студентів-психологів в умовах війни	43
Гурінчук Д. Професійне самовизначення: теоретичний аналіз.....	46
Гуцало Д. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переселених осіб	48
Дереженко С. Психокорекція соціально-психологічного клімату в групі підлітків.....	51
Зайчук О. Військові дії як чинник міжособистісного конфлікту в	

підлітковому віці	53
Касянчик Л. Емпіричне дослідження психологічних чинників девіантної поведінки дітей підліткового віку	56
Кобець Д. Проблема креативності в психологічній науці	58
Козенюк М. Співвідношення емоційного інтелекту та комунікативної компетентності студентської молоді	60
Козенюк М. Теоретичний аналіз проблеми комунікативної компетентності студентської молоді	64
Конончук А. Психологічні особливості розвитку юнацького віку	66
Крук Я. Психологічні чинники підвищеної агресивності у дітей молодшого шкільного віку	69
Куришко А. Психологічні чинники подолання інтернет-залежності у підлітків	71
Курята Н. Дослідження життєстійкості як умови професійного зростання студента психолога	73
Левандовська А. Психологічні дослідження емоційного інтелекту у сучасній науці	75
Микитюк В. Психологічні особливості прояву агресивної поведінки у підлітковому віці	78
Мельникович І. Психологічні особливості прояву тривожності у підлітковому віці	80
Мовчко О. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на виникнення депресивних станів	83
Осіпчук А. Особливості формування гендерної ідентичності особистості у підлітковому віці	85
Парчук Т. Емоційний інтелект як чинник саморегуляції студентської молоді	88
Подерня Н. Психологічні чинники успішної адаптації особистості у соціальному середовищі	93
Пшенична Л. Емпатія як чинник розвитку міжособистісних відносин	95
Радчук О. Вплив емоційного інтелекту на розвиток міжособистісних стосунків сучасної молоді	98
Романюк О. Психологічні особливості впливу емпатії на розвиток комунікативної компетентності студентів	100
Сова Я. Психологічні проблеми вимушених трудових мігрантів	102
Хома О. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці	105
Хомюк І. Психологія конфлікту у сучасній науці	108
Цицюра Д. Експериментальне дослідження проявів булінгу в освітньому середовищі	111

Цицюра О. Самоактуалізація майбутніх психологів у процесі професійної підготовки	114
Шуріна В. Психологічна корекція комунікативних навичок студентів	116
Зміст	118

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 16

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,9.
